

ΤΟ ΒΗΜΑ
ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2010

ΙΔΕΕΣ

ΒΗΜΑβιβλία | 21 | 9

ΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΣΑΛΙΓΑΡΟΥ

-Να ξαναγυρίσουμε στη φιλοσοφία...

«Αυτή τη στιγμή ενώνονται δύο ξεχωριστά ρεύματα σκέψης και πράξης που αρίζουν την πολεοδομία του μέλλοντος. Πρώτον, η επιστημονική έρευνα έχει ανακαλύψει πώς μεγαλώνουν οι πόλεις αυθόρμητα, πώς οι κάτοικοι διαμορφώνουν το περιβάλλον τους είτε προς την καλή είτε προς την καταστρεπτική γεωμετρία και τι είδους φυσιολογικές και ψυχολογικές ανάγκες θα πρέπει να ικανοποιηθούν από την πόλη. Δεύτερον, μια ριζική αναβάθμιση του ρόλου του "εμπειρογνώμονα", που σε αυτή την περίπτωση είναι ο αρχιτέκτονας/πολεοδόμος. Για σχεδόν έναν αιώνα οι οικονομικά προχωρημένες κοινωνίες ακολουθούν εντελώς λανθασμένα κοινωνικογεωμετρικά πρότυπα για τον σχεδιασμό της πόλης και αυτά θα διορθωθούν μόνο με τη συμμετοχή του πολίτη στη διαμόρφωση του χωριού μέσα στον οποίο ζει.

Εφαρμόζοντας τη θεωρία της πολυπολιτισμότητας, μερικές έννοιες από τη γενετική, την εμβρυολογία και την πληροφορία, σήμερα καταλαβαίνουμε την πόλη σαν ένα δυναμικό πολύπλοκο σύστημα. Επακόλουθο είναι να αναπτύξουμε μια καινούργια σχεδιαστική μεθοδολογία, όχι μόνο για να οικοδομήσουμε και

νούργιες πόλεις, αλλά προπάντων για να φτιάξουμε και να αναδιοργανώσουμε τις περιοχές των σημερινών πόλεων που υποφέρουν από "παθολογίες". Σημειώνω όμως ότι πολλοί συνάδελφοι και κρατικοί οργανισμοί συνεχίζουν να ακολουθούν το πλέον ξεπερασμένο μοντέλο της «πόλης σαν μηχανής», αιχμαλωτισμένοι σε μια αυστηρή γεωμετρία που αρνείται τους απαραίτητους συντελεστές στην ανθρώπινη κλίμακα. Αντιθέτως, εμείς εφαρμόζουμε ένα μείγμα της παραδοσιακής πολεοδομίας συνδυασμένης με τις τελευταίες επιστημονικές εξελίξεις».

-Φιλοσοφία, επιστήμες και τέχνες παίζουν κάποιο ρόλο σήμερα;

«Η σημερινή κοινωνία έχει εγκαταλείψει τη φιλοσοφία, την επιστήμη, και την τέχνη. Άνθρωποι που μισούσαν την επιστήμη έδωσαν τη χαρακτηριστική βολή στη φιλοσοφία του 20ού αιώνα, αφήνοντας έναν σκέτο νυχλιμό. Προχωρούμε ολόταχια, αλλά αυτό δεν είναι επιστήμη. Η σύγχρονη συνείδησή μας δεν ενδιαφέρεται να καταλάβει πώς δουλεύει ο κόσμος (ο σκοπός της επιστήμης), μόνον πώς θα εκμεταλλευθεί τη γη (και έτσι τη σκοτώσει). Εξαιτάμε με όλα τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, ενώ έχουμε ξεκόψει τον εαυτό μας από τη ζωή και τη βιόσφαιρα. Η διεθνής διανοσμένη ελίτ κατάρτισε την τέχνη πριν από δεκαετίες. Το αντικείμενο που σε θρέ-

Η σημερινή κοινωνία έχει εγκαταλείψει τη φιλοσοφία, την επιστήμη, και την τέχνη. Άνθρωποι που μισούσαν την επιστήμη έδωσαν τη χαρακτηριστική βολή στη φιλοσοφία του 20ού αιώνα, αφήνοντας έναν σκέτο νυχλιμό

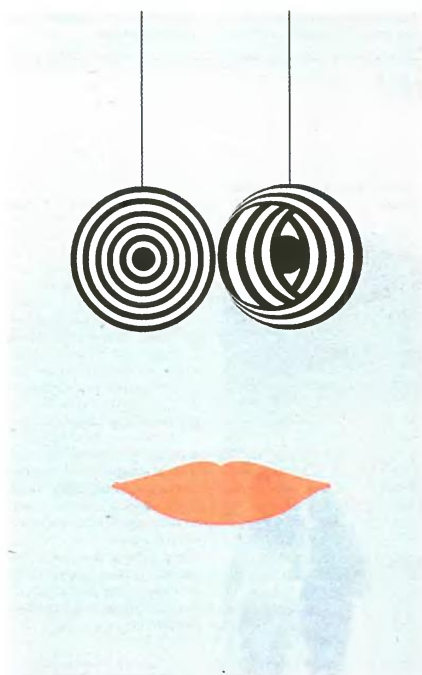
Καλλιτεχνική επεξεργασία του εσωτερικού της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών

φει με τη μορφή του και με τα χρώματά του, η μουσική και η λογοτεχνία που σε τραβάνε μέσα για να ανακαλύψεις τον εαυτό σου και μια ανώτερη ύπαρξη, δεν επιτρέπονται πλέον. Τα σύγχρονα έργα τέχνης δεν μας εμπλουτίζουν φυσιολογικά και ψυχολογικά, αλλά το αντίθετο.

Η λύση απέναντι στην κατάρρευση της σύγχρονης κοινωνίας και στην παγκόσμια κρίση που αντιμετωπίζει είναι απλόστασι: πρέπει να ξαναγυρίσουμε στη φιλοσοφία που μας κάνει ανθρώπους πολιτισμένους και όχι χυδαίους καταναλωτές, στη δίψα για τη γνήσια επιστήμη και τις γνώσεις που μας δικαιώνουν να ζού-

με μαζί με τη φύση χωρίς να τη σκοτώνουμε. Σε έναν καινούργιο προσανατολισμό στις τέχνες, σαν αναγκαίο φάρμακο που μας θεραπεύει από τις καθημερινές πιέσεις αντί να μας αρροστούν περισσότερο. Μια επιστημονική φιλοσοφία που ενώνει τις παραδοσιακές γνώσεις και τη θρησκεία με την ανθρώπινη αγάπη για το πατροπαράδοτο "ωραίο" μπορεί να μας σώσει».

Ο κ. Νίκος Σαλιγάρους είναι καθηγητής Μαθηματικών, πολεοδομίας και θεωρητικής της Αρχιτεκτονικής στο Πανεπιστήμιο του Τέξας στο San Antonio των ΗΠΑ.

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΠΛΕΣΣΑ

Έργο του Αγγελου Πλέσσα για το συνέδριο

Ποιο είναι το νόημα της οικονομικής ανάπτυξης αν όχι και η απόλαυση του ωραίου

Το ωραίο και η οικονομία

τομέας των χρηματοοικονομικών περνά κρίση ταυτόχρονα. Πώς να βρει μια νέα ισορροπία μεταξύ της ελευθερίας των χρηματοοικονομικών που επέτρεψαν μια πρωτοφανή οικονομική πρόοδο τον τελευταίο μισό αιώνα και τη χαλιναγώγησή τους με εκείνες τις εποπτικές ρυθμίσεις που να αποφεύγουν κρίσεις όπως αυτή που τώρα διερχόμαστε...

Αντιλαμβάνομαστε σήμερα ότι η οικονομία είναι ένα οργανικό σύστημα. Δεν μπορεί να γίνει κατανοητό αποσπασματικά, ούτε με αφηρημένα θεωρητικά μοντέλα. Αυτά έχουν βέβαια την ωφελιμότητά τους αλλά αποδείχθηκε ότι προκαλούν και απρόβλεπτες και ενίοτε τραγικές παρενέργειες. Η επιστήμη μας βοηθά να κατανοήσουμε ακόμη βαθύτερα τα συστήματα κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης και τους σύγχρονους θεσμούς αλλά και να βρούμε λύσεις σε φλέγοντα προβλήματα όπως είναι η εξάντληση των φυσικών πόρων, το ενεργειακό, η καταστροφή του περιβάλλοντος, να αντιμετωπίσουμε τα θέματα υγείας και της γήρανσης του πληθυσμού. Αλ-

λά χρειάζεται στοχασμός για τους στόχους που θέτουμε ως κοινωνία, ενδoσκοπηση των αξιών μας, επαναδιορισμός του «τέλους» της σύγχρονης κοινωνικής οργάνωσης. Η αρχαία φιλοσοφική σκέψη προκαλούσε τον στοχασμό, εμείς σήμερα σπεύδουμε, δημιουργούμε προβλήματα και ακολουθούμε αγωνιστικά για την επίλυσή τους. Τέλος, οι τέχνες, η ευαισθησία των ανθρώπων των τεχνών, μας αποκάλυπταν βαθιές αλήθειες προτού αυτές επιβλέψουν στη αυλογική συνείδηση. Για να μιλήσουμε για την ομορφιά του κόσμου, το κάλλος που οι τέχνες μας προσφέρουν. Ποιο είναι το νόημα της οικονομικής ανάπτυξης αν όχι και η απόλαυση του ωραίου. Από τον διάλογο των επιστημών, τεχνών και φιλοσοφίας η ανθρωπότητα διευρύνει τους ορίζοντές της για να κατονομάσει εις βάθος τι προκάλεσε τη βαθιά κρίση των ημερών, αλλά και να δει πέρα από αυτή.

Ο κ. Σταύρος Ζενίος είναι πρώην ανς και καθηγητής Διοικητικής Επιστήμης και Χρηματοοικονομικών, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και Senior Fellow στη Σχολή Διοικήσεων The Wharton School του Πανεπιστημίου Πεννελβανίας, ΗΠΑ.